

ÖNSÖZ NİYETİNE....

Sinemayı küçümseyenler ile ona olmadık misyonlar yükleyenler arasında yaşanan çatışma eşine az rastlanır bir cümbüş ortamı yaratır. Sadece filmlere odaklanıp sinemayı yedim yuttum sananların kafasının alamayacağı, kalbinin yaşayamayacağı bir dünya uzanır peliküllerin gölgesinde. Sesin görüntünün ahlakını bozması, yönetmenin cüzdani ile sanat arasında sıkışması sonucunda yaşanan sinemanın sanatla imtihanı, bazı filmlerin artistik değerinin paha biçilmezliğini daha gün ağarırken fark edenlerin görmezden gelinmesi bir yanda... Sinemanın sergilediği performansa mı onun zihin koridorlarında yarattığı performansa mı aşık olduklarını anlamak zor olsa da esrikliğin büyüyle uçuşa geçen düşünürler, eleştiri yazmaktan köşe bucak kaçınan ve dar kapsamlı çözümlerinin altında kalmanın psikozuyla çözümlenmeyi kutsal metinler yaratmanın tek yolu olarak gören akademisyenler, auteurist puanların artık en fazla genel ortalamadan geçmelerine şans tanıdığı yönetmenler öte yanda... ve uzayıp giden tren yolları ve de onlara aşına bakışlar...

Bir kitap: **Sinematografik Masal**. (çev: Tacettin Ertuğrul, Küre Yayınları, 2016, 208 sf.) Yazar: **Jacques Ranciere**... Nefes arayana nefes... Yeni dünyalar arayana yeni dünyalar... Bu çağa sıkışıp kalmak istemeyenler için... (Çeviri dili açık ve anlaşılır. Dizin keyfilikinin hizmetine teslim: Redaktör derken editörden de olduk der gibi.) Onun yeni veya yeniden açtığı koridorlarda biraz da biz dolaşalım.

Eisenstein evreninde montajın idealinin kurgusu olduğunu söylemek, sinemasının hareket alanının ve üstlendiği misyonun propagandayla sınırlandırılmayacağı ve onun her şeyden önce felsefi bir ürün olduğunu söylemek anlamına gelmez mi üstat **Ranciere**? Ve eğer durum böyleyse, bize bugün bile **Eisenstein**'ı konuşturan şey, onun her şeyden öte sinema adına ürettikleri değil midir? Nerde doğmuş ve neye koşullanmış olursa olsun, onun zihinsel çabasını yönlendiren en önemli şeyler bilgi açlığı ve sezgileri değil miydi? Sinema üzerine benzersiz emeğinin yakıtı ona duyduğu aşk değil miydi? O aşk yüzünden uğradığı saldırıları ve haksızlıkları unutmadık değil mi? Kalbini iflasa sürükleyen şey, hizmetinde olduğunu söylediğiniz siyasi rejim değil miydi?

Kısacası, adınız **Ranciere** diye, **Eisenstein**'ın estetik projesini komünist idenin yayılma olgusuna nasıl indirgersiniz? **Eisenstein**'ın üretimini **Brecht**'in teatral

temsilden temizlemeye çalıştığı şeyleri kullanmakla ve onların etkisini çoğaltmayı istemekle açıklamak ne kadar doğrudur? Sizin için meselenin sınırları bu mudur? Onun pratik arayışları, sinemaya aktarma olanağı verilmeyen düşünceleri ve filmlerinde ancak yer yer yoğunlaşan entelektüel sinema örneği uygulamaları teatral temsile veya komünist ideolojiye hizmet etmekle nasıl açıklanabilir? Daha önce sığ sulara masa atıp okyanus üzerine araştırmalar yapanlar olmuştu ama bu sizin yaptığınız sırtını sulara çevirdiği kıyıda oturup entellik yapmaya denk düşüyor. *Staroye i Novoye* üzerinden **Eisenstein** okuması yapmanın akla zarar bir iş olduğunu anında görececek birikime sahip olduğunuza göre başka bir derdiniz olmalı! Kabul, o dert her ne ise cilalı bir gösteriye dönüşmüş durumda! Bir şeyi **Brecht** yapmış ta **Eisenstein** yapmamış, o düşünmüş de bu düşünmemiş diye gidersek, bundan açık ara zararlı çıkan **Brecht** olmaz mı? **Eisenstein** ilkler üzerine labirent tarzı bir serbest düşünce akımıyla üreten bir beyindi ve düşünceleri uçucu veya kalıcı, hatta saçma olsun, kendisinden başka bir adreste bulamayacaklarınız vardı. **Brecht**'te durum böyle mi üstadım? Sizin oralarda isimlerini hatırlayanın olmadığı veya yok sayılan Rus formalistlerine bakın; onun söylemlerinin ya özünü ya aynısını veya çıkış noktasını bulursunuz. Bu, onun önemini düşürmese de gerçek konumuna getirir.

Gelelim yabancılaşma, özdeşleşme, öykünme meselesine... Mesafe koymak salt atraksiyonla sağlanan bir şey olmasa gerek, ki değildir de; kaldı ki zihinsel sorgulama kanallarının uyarılması ve açık tutulmasının sağlanması bunun en gelişkin hali değil midir? Ağzından Brecht'ye sözcükler düşmeyenlerin filmleri nasıl seyrettiklerine ve onları nasıl yorumladıklarına yakından tanık olma şanssızlığını sık sık yaşayan biri olarak, bir **Eisenstein** filmine teslim olduğumu, çizdiği bir karakterle özdeşleştiğimi hatırlamıyorum. Gerisi sizin de bildiğiniz hikaye. Ama film seçimi konusunda **Ranciere**'in çok isabetli davrandığını, düşünce ve çıkarımlarını doğrulatma şansının en yüksek filmi seçtiğini söylemem gerekiyor. Ancak **Eisenstein** üzerine bir söz söylenecekse hedef filmin *Oktyabr* olması gerektiğini düşünüyorum.

Saptamalarınız devamında, **Brecht**'in tersine, **Eisenstein**'in görmeye, mesafe koymayı öğretmeye ve bunun eğitimini yapmaya hiç ilgi duymadığını söyleyip, ilkinin teatral temsili temizleme iddiasında olduğu özdeşleşme, büyüleme, soğurma gibi olguları sağlamayı ve etkilerini arttırmayı istediğini ekliyorsunuz. Bitmiyor: Komünizmi sinemayla deneyimleyen **Eisenstein** için, komünist bir sanatın bilinçlenmeyi hedefleyen eleştirel bir sanat olmadığı, yeni bir duyum oluşturmak üzere düşünce bağlantılarını imge zincirlerine dönüştüren esritici bir sanat olduğu düşüncesindedir. Mesele gayet açık ve anlaşılır durumda olduğu

için bir iki söz söylemek kaçınılmaz görünüyor: Yadırgatma kuramını bu derece dar bir alana sıkıştırmanız tanılarınızı sağlıksız kılıyor kanımca. Duyuma odaklanır, kapılarınızı gerisine kapatırsanız, duyumdur heybenize düşen. Esriklik yaratmaya gelince, zihinsel motivasyon otobanına çıkmadan önce adı esrime olsa da son istasyona uğramak yararlı olabilir. Bilinçlenme ve eleştirelilik konularına gelince, pusulalar aynı yönü gösterebilir de yolları tarif etmezler.

Brecht'in Marksist drama pratiğini sanatsal modernite ile özdeşleştirdiğini, yenilikçi ve dominant hayalleri eleştiren bu anlayışın komünizm düşerken hayatta kaldığını, **Eisenstein**'in ise komünist idenin yayılmasıyla özdeşleştirdiği estetik projesinden dolayı günümüzde bir koruma altında olmadığını yazarken, **Eisenstein**'in koruma altında olmadığını, bu korumanın ideolojik bir güçle özdeşlik kurup kurmamakla ilgili olduğunu nereden çıkarmış olabilirsiniz diye düşünüyorum. **Eisenstein** her şeyden önce kendisi tarafından koruma altındadır; acil durumlarda devreye girecek yeterince sinema kalemi de bulunur elbet. Ve emin olun ki sorunun kaynağı da çözümü de bir sinema insanına öncelikle sinemanın penceresinden bakmayı öğrenmekte yatıyor.

Ve bir iki not: Sinemanın modernizmi, modernizmin son halkası olarak içinde karşı modernist söylemler barındıracak üretim koşullarına ve olanaklarına sahiptir. **Eisenstein**'in yaptığı anti-temsili sanat mı, yoksa temsil öznelerini değiştiren-dönüştüren bir sanat mı olduğu sorusunu yöneltmenin tam zamanı olsa gerek.

Ranciere'in birbirine sık sık dokunan ve dolanan metinlerden oluşan kitabı en çok **Fritz Lang** ve **Roberto Rossellini** ikilisinden dem vursa da dört metnin kalıcı izler bırakmasından büyük keyif aldım. Bunlardan ilki yukarıda sırasını savdı, üstelik de geniş geniş. **Deleuze** üzerine olan, üstadın sinemayı devrim-zaman ayrımı üzerinden yaptığı dönemleştirmeye odaklanan metin, bu ayrımın taşıdığı sorunlar ve kusurlar konusundaki düşüncelerimde yalnız olmadığımı gösterdiği için doğrudan üstüme aldığım ve öğretici çıkarımlarda bulunmama neden olduğu için kişisel bir öneme sahip. **Godard** ve **Sinema Tarih(ler)i** üzerine yazılmış olana gelince, bu tür görsel deneme metinlerinin nasıl analiz edilmesi gerektiği konusunda model oluşturabilecek bir metin olduğu için değerli buldum.

Ve final: **Marker** ve **Son Bolşevik** (Le Tombeau d'Alexandre) üzerinden belgesel kurmacanın doğası ve olanakları üzerinde duran metin, adı Aleksandr olan önemli isimleri **Medvedkin** soyadlı Aleksandr'ın dünyasında harmanlayan ve coğrafyaları, zamanları, olayları birbirine ören sıkı bir deneme: Zamanımız için taşıdığı değeri bir yana bırakın, sinema sonrası çağlar için korunma altına alınması gereken türden.

Doğu Şenkoy

SEKANS

FİLM ELEŞTİRİSİ
FİLM ÇÖZÜMLEMESİ

YARIŞMASI 2017

sekans
sinema kültürü dergisi

SEKANS
FİLM ELEŞTİRİSİ
FİLM ÇÖZÜMLEMESİ
YARIŞMASI 2017

Son Başvuru: 21 Mayıs 2017
yarisma@sekans.org

ayrıntılı bilgi için
www.sekans.org

gece
kitaplığı

KALKEDON

SEKANS SİNEMA GRUBU, film eleştirisi alanında ürün veren amatör veya profesyonel yazarların ürünlerini değerlendirmek ve böylece film eleştirisi üretimini desteklemek ve özendirmek; sinema kültürünün gelişmesine katkı ve bu alanda üretim yapan kişilere ortam sağlamak ve ulusal sinemanın, film eleştirisi alanında üretilen yazılar aracılığıyla daha geniş bir platformda tanınması ve tartışılmasının önünü açmak amacıyla düzenlediği **Sekans Film Eleştirisi Yarışması'nın altıncısını** gerçekleştirecektir.

Bu yıldan itibaren yarışmaya gönderilen yazılar film eleştirisi ve film çözümlemesi olmak üzere iki ayrı kategoride değerlendirilecek, ödül almaya uygun görülen ilk üç yazı her iki kategori için ayrı olarak belirlenecektir.

KAPSAM VE KOŞULLAR

1. *Başvurular elektronik olarak (e-posta yoluyla) yapılacaktır. Yazının elimize ulaştığı bilgisi, başvuru sahibine iletilecektir.*
2. *Yarışmaya katılacak yazılar **Türkiye yapımı filmler** üzerine olmalıdır.*
3. *Yazıların daha önce yayımlanmamış olması gerekmektedir.*
4. *Her yazar aynı veya farklı kategorilere en çok iki yazıyla başvurabilir.*
5. *Çeviri eleştiri veya çeviri çözümleme yazılarıyla yarışmaya başvurulamaz.*
6. *Yazılar Times New Roman karakterinde, 12 punto ve çift satır aralıklı olmalıdır.*
7. *Yazılara konu olan filmlerin yapım yılı, türü vb. konusunda bir sınırlama yoktur.*
8. *Filmin künyesine ait sayılan bilgilerin tamamı yazının girişinde yer almalıdır: Filmin Adı, Yılı, Süresi, Yönetmeni, Senaristi, Görüntü Yönetmeni, Sanat Yönetmeni, Müzik, Kurgu, Oyuncular.*
9. *Yazıların dili Türkçe olmalıdır.*
10. *Yazarların bir sayfayı aşmayan biyografilerini iletmeleri zorunludur.*
11. *Katılımcılar açısından amatör-profesyonel ayrımı yoktur.*
12. *Başvuru, yazıların yazarları tarafından yapılır. Eser sahipliği ve telif hakları konusunda yaşanacak herhangi bir hukuki sorun karşısında başvuru sahibi sorumludur.*
13. *Yarışmaya katılan tüm yazıların yayın haklarının 1 Haziran 2018 gününe kadar SEKANS SİNEMA GRUBU'na ait olduğu, katılımcılar tarafından kabul edilmiş sayılır.*
14. *Yarışmaya katılan herkes bu kapsam ve koşulları kabul etmiş sayılır ve yerine getirmediği takdirde ön elemeyi aşamazlar.*

BAŞVURU YÖNTEMİ

Yarışma başvuruları, başvuru kategorisi belirtilerek (film eleştirisi veya film çözümlemesi) son başvuru tarihi olan **21 Mayıs 2017 Pazar** gününe kadar yarisma@sekans.org adresine yapılır.

DEĞERLENDİRME SÜRECİ

Ön Değerlendirme

Yazıların ön elemesini gerçekleştirecek olan Eleme Kurulu, Sekans Sinema Grubu yazarlarından oluşmaktadır. Ön değerlendirme kurulu tarafından yazıların değerlendirileceği başvuru kategorisinde değişiklik yapılabilir.

Ön değerlendirme kriterleri:

- Yazının yukarıda yer alan yarışma kapsam ve koşullarını karşılaması
- Yazının bilinen eleştiri ve çözümleme tekniklerine uygunluğu

Seçici Kurul Değerlendirmesi

Her iki yarışma kategorisi için ön elemeden geçen en fazla 10'ar yazı **Seçici Kurul** tarafından değerlendirilecek ve yarışmanın her iki kategorisinde birinci, ikinci ve üçüncülüğe değer bulunan yazılar belirlenecektir.

Seçici Kurul

Serdar Öztürk (Akademisyen)

Tunca Arslan (Sinema Yazarı)

Yaşar Hız (Yayıncı)

Mustafa Ertekin (Sinefil)

Seda Usubütün (Sekans - Sinema Yazarı)

SONUÇ DUYURUSU

Yarışma sonuçları **31 Mayıs 2017 Çarşamba** günü Sekans web sitesinde ve medyada duyurulacaktır. Ödül alan yazılar elektronik dergimiz SEKANS Sinema Kültürü Dergisi'nde yayımlanmak üzere değerlendirilecektir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	1
DUYURU	4
İÇİNDEKİLER	7
ELEŞTİRİ	
Mavi Dalga'nın Uzandığı <i>Mavi Dalga, Zeynep Dadak - Merve Kayan</i> Mine Tezgiden	9
O an / Kesişme Düzlemi <i>Vahşi (Wild), Nicolette Krebitz</i> Özgür Erdi Akbaba	21
ÇÖZÜMLEME	
<i>Orlando</i> Tutku Mavi Erkiç	27
Paterson İkizleri Seda Usubütün	35
Andrei Rublev: Ruhun Karanlık Mağarasında Ruhun Mükemmelliğini Aramak A. Kadir Güneytepe	43
ANISINA	
G. W. Pabst ve Unutulmaz Üçlemesinden <i>Pandora'nın Kutusu</i> Nurten Bayraktar	50
ARKEOLOJİ	
Çocuklar Gençler Filmler Ender Bazen	59
ANI – NOSTALJİ	
<i>Murtaza</i> İlker Mutlu	64

50. YAŞINDA

Samurai Rebellion / Jôï-Uchi: Hairiyô Tsuma Shimatsu

İlker Mutlu

75

100. YAŞINDA

Bauer'in 100 Yıl Öncesinden Kalan Mirası

Gökhan Erkılıç

85

SİNE - GÜNCE

Mit'ten Dram'a, Dram'dan Beyaz Perde'ye:

Pasolini'nin *Oedipus Rex* Filmine Biçim – İçerik Üzerinden Bir Bakış

Özer Önder

89

SİNE – GEZİ

Susuz Yaz İçin Yollarda...

İlker Mutlu

93

SİNEMA KİTAPLIĞI

Gerçek Bakış - Lacan Sonrası Sinema Kuramı, Todd McGowan

Davut Zorbel

101

Bela Tarr Sineması – Çember Kapanır, András Bálint Kovács

Gökhan Gökdoğan

DOSYA : YENİ RUS SİNEMASI

Çağdaş Rus Sineması:

Bir Hayalin Sonu ve Şu Anın Umutsuzluğu

A. Kadir Güneytepe

106

Sovyet Sonrası Rus Sineması

Nurten Bayraktar

116

Doğuya Yürüyen Gençlik ve Putin Siyaseti

Nurten Bayraktar

126

Faust: "Varoluşun Yitip Giden Anlamı"

A. Kadir Güneytepe

133

Aleksandr Sokurov (Söyleşi)

Lucas Neves ve Violet Lucca

139